

PODATEK DOCHODOWY JAKO OBCIĄŻENIE WYNIKU FINANSOWEGO PRZEDSIĘBIORSTW – ANALIZA BRANŻOWA

ARKADIUSZ NIEDŹWIECKI*

1. WPROWADZENIE

Podatek dochodowy stanowi jedno z głównych obciążeń wyniku finansowego podmiotów gospodarczych¹. Jego udział w całkowitej wartości obowiązkowych obciążeń wyniku finansowego brutto przedsiębiorstw w Polsce wynosił odpowiednio (wg stanu na koniec poszczególnych lat): 1998 – 90,4%, 1999 – 92,0%, 2000 – 93,1%². W związku z tym istnieje potrzeba analizy branżowej tychże obciążeń, która w niniejszym opracowaniu obejmuje zarówno statyczną analizę strukturalną, jak też dynamiczną analizę tendencji. Jej przedmiotem są grupy przedsiębiorstw wyodrębnione według zasad Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) zgodnej z unormowaniami EUROSTATU. W analizie akcentuje się szczególnie tendencje wzrostowe w obciążeniu podmiotów gospodarczych z tytułu podatku dochodowego, a w celu przejrzystej prezentacji wyników badań wykorzystuje się tabele.

2. ANALIZA OBCIĄŻEŃ Z TYTUŁU PODATKU DOCHODOWEGO W SEKCJACH GOSPODARKI POLSKIEJ

Wartość wyniku finansowego brutto wypracowanego w poszczególnych sekcjach PKD i związanych z nim obciążeń podatkowych prezentuje tabela 1³. Na podstawie danych w niej zawartych należy stwierdzić, że średni wynik finansowy brutto wytworzony w poszczególnych sekcjach przedsiębiorstw w badanych latach ukształtował się na poziomie: 1995 r. – 1759,1 mln zł, 1999 r. – 1067,2 mln zł, 2000 r. – 1480,1 mln zł, a więc średnioterminowo, porównując lata 1999

---

* Mgr Arkadiusz Niedźwiecki, Uniwersytet w Białymstoku.

¹ Podatek dochodowy płacony przez przedsiębiorstwa naliczany jest od osiągniętego zysku po uwzględnieniu przysługujących ulg. Problematyka ta jest szczegółowo i wieloaspektowo opracowana m.in. w: [2, s. 27–28; 1, s. 51–57, 62–67; 4, s. 68–78; 8].

² Obliczenia własne oparte na danych zawartych w: [5: 6: 7].

³ W tabeli 1 brak jest niektórych danych ilustrujących wyniki finansowe i obciążenia podatkowe przedsiębiorstw wg stanu na koniec poszczególnych lat, co wynika z innego podziału branżowego gospodarki polskiej obowiązującego w 1995 r. W związku z tym tabele wyliczone na tej podstawie (2, 3 i 4) również nie zawierają informacji dotyczących podmiotów zgrupowanych w analogicznych sekcjach PKD.

i 2000 z rokiem 1995, można mówić o jego tendencji spadkowej. Sekcją wytwarzającą największą wartość wyniku finansowego brutto we wszystkich badanych latach było „przetwórstwo przemysłowe”, przy czym jego udział w skumulowanym wyniku finansowym brutto uległ zmniejszeniu, szczególnie na rzecz „handlu i napraw” oraz „obsługi nieruchomości i firm”. Podobną średnioterminową tendencję spadkową wyniku finansowego brutto można było zaobserwować w przypadku sekcji „wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę”.

Tabela 1. Wynik finansowy brutto i podatek dochodowy w sekcjach przedsiębiorstw w Polsce (wg stanu na koniec poszczególnych lat, mln zł)⁴

Wyszczególnienie	Wynik finansowy brutto			Podatek dochodowy		
	1995	1999	2000	1995	1999	2000
Razem przedsiębiorstwa	17 591,0	14 941,3	20 722,0	6 815,8	12 631,0	13 170,2
Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo	79,3	147,2	671,4	33,3	26,0	30,4
Rybolówstwo	3,7	- 52,6	- 73,5	3,1	0,2	0,2
Górnictwo i kopalnictwo	388,2	- 3 168,5	- 327,8	426,4	224,7	318,8
Przetwórstwo przemysłowe	8 294,8	6 220,6	6 178,8	3 379,7	4 655,8	4 353,0
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	2 881,7	938,3	286,5	1 109,6	645,0	614,9
Budownictwo	835,7	2 423,5	1 549,8	295,4	942,8	814,2
Handel i naprawy	2 682,1	5 422,9	7 930,5	577,1	2 859,5	3 582,0
Hotele i restauracje	- 48,5	271,9	245,4	22,8	125,9	113,2
Transport, gospodarka magazynowa i łączność	1 769,9	- 1 088,6	771,1	743,6	1 139,6	1 632,4
Pośrednictwo finansowe	b. d.	459,2	39,7	b. d.	343,7	205,7
Obsługa nieruchomości i firm	704,1	3 000,9	2 972,9	224,8	1 359,8	1 258,4
Edukacja	b. d.	35,8	51,3	b. d.	7,1	12,2
Ochrona zdrowia i opieka społeczna	b. d.	7,4	41,5	b. d.	9,4	12,6
Pozostała działalność usługowa, komunalna, społeczna i indywidualna	b. d.	323,3	384,4	b. d.	291,5	222,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych zawartych w: [5; 6; 7].

Analizując wielkość podatku dochodowego płaconego przez poszczególne sekcje przedsiębiorstw, należy stwierdzić, że jego średni poziom zwiększył się na przestrzeni badanych lat zarówno średnioterminowo, jak i krótkoterminowo. Przeciętna wartość obciążeń z tytułu podatku dochodowego wypracowanego w poszczególnych sekcjach przedsiębiorstw PKD wg stanu na koniec danego okresu wyniosła: 1995 r. – 681,6 mln zł, 1999 r. – 902,2 mln zł, 2000 r. – 940,7 mln zł.

⁴ Przedsiębiorstwa województwa podlaskiego wypracowały na koniec 1999 r. wynik finansowy brutto w wysokości 175,9 mln zł, przy czym wartość podatku dochodowego za ten okres ukształtowała się na poziomie 155,8 mln zł. Odpowiednie dane wg stanu na koniec 2000 r. wyniosły: 238,2 mln zł i 133,1 mln zł [3, s. 47].

Największy nominalnie przyrost wartości podatku dochodowego nastąpił w „handlu i naprawach”, a także w „transportie, gospodarce magazynowej i łączności”.

Tabele 2, 3 i 4 zawierają informacje precyzujące problematykę podatku dochodowego płaconego przez poszczególne grupy przedsiębiorstw, które wyodrębniono na podstawie klasyfikacji PKD.

Tabela 2. Struktura branżowa obciążeń z tytułu podatku dochodowego przedsiębiorstw w Polsce (wg sekcji)

Wyszczególnienie	1995	1999	2000
Razem przedsiębiorstwa	100,0%	100,0%	100,0%
Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo	0,5%	0,2%	0,2%
Rybołówstwo	0,0%	0,0%	0,0%
Górnictwo i kopalnictwo	6,3%	1,8%	2,4%
Przetwórstwo przemysłowe	49,6%	36,9%	33,1%
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	16,3%	5,1%	4,7%
Budownictwo	4,3%	7,5%	6,2%
Handel i naprawy	8,5%	22,6%	27,2%
Hotele i restauracje	0,3%	1,0%	0,9%
Transport, gospodarka magazynowa i łączność	10,9%	9,0%	12,4%
Pośrednictwo finansowe	–	2,7%	1,6%
Obsługa nieruchomości i firm	3,3%	10,8%	9,6%
Edukacja	–	0,1%	0,1%
Ochrona zdrowia i opieka społeczna	–	0,1%	0,1%
Pozostała działalność usługowa, komunalna, społeczna i indywidualna	–	2,3%	1,7%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych zawartych w: [5; 6; 7].

Tabela 2. stanowi ilustrację struktury branżowej wartości obciążeń wyniku finansowego z tytułu podatku dochodowego. Z danych w niej zawartych wynika, że największy udział w całkowitej wartości tych obciążeń miały odpowiednio: w 1995 r. – „przetwórstwo przemysłowe”, w 1999 r. – „przetwórstwo przemysłowe”, a także „handel i naprawy” (łącznie 59,5%), w 2000 r. – również „przetwórstwo przemysłowe” oraz „handel i naprawy” (60,2%)⁵. Oprócz tego potwierdzona jest tendencja zmniejszania się udziału „przetwórstwa przemysłowego”, przy jednoczesnym wzroście udziału „handlu i napraw” w strukturze analizowanych obciążeń podatkowych.

⁵ Sekcje te określono na podstawie obliczeń średniej i odchylenia standardowego udziału poszczególnych sekcji w całkowitej wartości obciążeń polskich przedsiębiorstw z tytułu podatku dochodowego. Stosowne dane są następujące:

	1995	1999	2000
średnia:	7,1%	7,1%	7,1%
odchylenie standardowe:	12,7%	10,2%	10,1%
średnia + odchylenie standardowe:	19,9%	17,3%	17,3%

Obliczenia własne oparte na danych zawartych w: [5; 6; 7].

Tabela 3. Dynamika obciążeń z tytułu podatku dochodowego przedsiębiorstw w Polsce (wg sekcji)

Wyszczególnienie	1999/1995	2000/1995	2000/1999
Razem przedsiębiorstwa	185,3%	193,2%	104,3%
Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo	78,1%	91,3%	116,9%
Rybolóstwo	6,5%	6,5%	100,0%
Górnictwo i kopalnictwo	52,7%	74,8%	141,9%
Przetwórstwo przemysłowe	137,8%	128,8%	93,5%
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę	58,1%	55,4%	95,3%
Budownictwo	319,2%	275,6%	86,4%
Handel i naprawy	495,5%	620,7%	125,3%
Hotele i restauracje	552,2%	496,5%	89,9%
Transport, gospodarka magazynowa i łączność	153,3%	219,5%	143,2%
Pośrednictwo finansowe	–	–	59,8%
Obsługa nieruchomości i firm	604,9%	559,8%	92,5%
Edukacja	–	–	171,8%
Ochrona zdrowia i opieka społeczna	–	–	134,0%
Pozostała działalność usługowa, komunalna, społeczna i indywidualna	–	–	76,2%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych zawartych w: [5; 6; 7].

Tabela 3 zawiera dane określające dynamikę wzrostu obciążeń podatkowych z tytułu podatku dochodowego w poszczególnych sekcjach PKD. Wynika z niej, iż zarówno w 1999 r., jak też w 2000 r. w stosunku do 1995 r. wartość podatku dochodowego wzrosła w największym stopniu w tych samych dziedzinach gospodarowania, a mianowicie: „handlu i naprawach”, „hotelach i restauracjach” oraz „obsłudze nieruchomości i firm”. Nieco inna sytuacja wystąpiła przy porównaniu 2000 r. do 1999 r. W tym przypadku najbardziej dynamiczny przyrost obciążeń podatkowych zanotowano w „edukacji”, a także w „transporcie, gospodarce magazynowej i łączności”⁶.

3. ANALIZA OBCIĄŻEŃ Z TYTUŁU PODATKU DOCHODOWEGO W DZIAŁACH „PRZETWÓRSTWA PRZEMYSŁOWEGO” GOSPODARKI POLSKIEJ

Uważa się, że w celu trafniejszej oceny struktury i tendencji dotyczących obciążeń podatkowych polskich przedsiębiorstw należy dokonać analizy branży płacącej relatywnie najwyższe podatki w gospodarce polskiej, czyli „przetwó-

⁶ Obliczenia, na podstawie których określono te sekcje są następujące:

	1999/1995	2000/1995	2000/1999
średnia:	245,8%	252,9%	109,1%
odchylenie standardowe:	216,5%	215,3%	29,6%
średnia + odchylenie standardowe:	462,3%	468,2%	138,7%

Obliczenia własne oparte na danych zawartych w: [5; 6; 7].

stwa przemysłowego”. W związku z zastosowaną metodą badawczą struktura drugiej część niniejszego opracowania jest analogiczna jak pierwszej.

Wartość wypracowanego w poszczególnych działach „przetwórstwa przemysłowego” wyniku finansowego brutto i związanych z nim obciążeń podatkowych zawiera tabela 4. Wynika z niej, że średni wynik finansowy brutto wytworzony w poszczególnych sekcjach przedsiębiorstw „przetwórstwa przemysłowego” w badanych latach ukształtował się na poziomie: 1995 r. – 360,6 mln zł, 1999 r. – 270,5 mln zł, 2000 r. – 268,6 mln zł, co potwierdza jego tendencję malejącą. Działem wytwarzającym największą wartość wyniku finansowego brutto spośród wszystkich rodzajów „przetwórstwa przemysłowego” w analizowanym okresie była „produkcja wyrobów chemicznych” (średnia z lat objętych badaniem – 1277,4 mln zł).

Tabela 5 ilustruje strukturę działową wartości obciążeń wyniku finansowego z tytułu podatku dochodowego w sekcji „przetwórstwo przemysłowe”. Z danych w niej zawartych wynika, że największy udział w całkowitej wartości analizowanych obciążeń miały w: 1995 r. – „produkcja artykułów spożywczych i napojów”, „produkcja wyrobów chemicznych”, „produkcja metali” oraz „produkcja koksu i produktów rafinacji ropy naftowej” (razem – 54,7%), 1999 r. – „produkcja artykułów spożywczych i napojów”, „produkcja wyrobów chemicznych”, a także „produkcja wyrobów z surowców niemetalicznych pozostałych” (łącznie – 36,2%), 2000 r. – „produkcja artykułów spożywczych i napojów” oraz „produkcja wyrobów chemicznych” (razem 29,9%)⁷.

Tabela 6 zawiera informacje dotyczące dynamiki wzrostu obciążeń podatkowych z tytułu podatku dochodowego w poszczególnych działach „przetwórstwa przemysłowego”. Z danych zawartych w tej tabeli wynika, iż w 1999 r. w stosunku do 1995 r. wartość podatku dochodowego wzrosła w największym stopniu w „produkcji sprzętu i urządzeń radiowych, telewizyjnych i telekomunikacyjnych”; w 2000 r. wobec 1995 r. – również w „produkcji sprzętu i urządzeń radiowych, telewizyjnych i telekomunikacyjnych”, ale też w „działalności wydawniczej, poligraficznej i reprodukcji zapisanych nośników informacji”, natomiast w okresie 2000 r./1999 r. – w „produkcji masy włóknistej oraz papieru” a także „produkcji koksu i produktów rafinacji ropy naftowej”⁸.

⁷ Działy te określono na podstawie poniższych obliczeń:

	1995	1999	2000
średnia:	4,3%	4,3%	4,3%
odchylenie standardowe:	4,6%	3,7%	4,1%
średnia + odchylenie standardowe:	9,0%	8,0%	8,5%

Obliczenia własne oparte na danych zawartych w: [5; 6; 7].

⁸ Obliczenia, na podstawie których określono te działy są następujące:

	1999 /1995	2000 /1995	2000 /1999
średnia:	220,8%	189,3%	95,8%
odchylenie standardowe:	229,7%	158,9%	36,8%
średnia + odchylenie standardowe:	450,5%	348,2%	132,5%

Obliczenia własne oparte na danych zawartych w: [5; 6; 7].

Tabela 4. Wynik finansowy brutto i podatek dochodowy w poszczególnych działach „przetwórstwa przemysłowego” w Polsce (stan na koniec poszczególnych lat, mln zł)

Wyszczególnienie	Wynik finansowy brutto			Podatek dochodowy		
	1995	1999	2000	1995	1999	2000
Razem działy przetwórstwa przemysłowego	8294,8	6220,6	6178,8	3379,9	4655,8	4353,0
Produkcja artykułów spożywczych i napojów	997,5	- 70,0	849,2	567,6	755,6	788,9
Produkcja wyrobów tytoniowych	170,7	730,7	198,5	81,7	214,5	107,8
Włókiennictwo	- 36,1	- 134,4	- 142,2	84,7	90,8	103,7
Produkcja odzieży i wyrobów futrzarskich	135,9	142,0	51,1	56,7	106,9	70,7
Produkcja skór wyprawionych i wyrobów z nich	71,4	- 45,6	- 14,1	36,7	31,1	18,5
Produkcja drewna i wyrobów z drewna oraz ze słomy i wikliny	220,4	91,9	289,1	56,5	93,1	116,3
Produkcja masy włóknistej oraz papieru	738,0	137,8	446,3	120,6	48,3	108,8
Działalność wydawnicza, poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji	136,7	837,4	1024,7	82,4	310,6	324,0
Produkcja koksu i produktów rafinacji ropy naftowej	981,2	923,2	1085,4	364,1	252,5	364,4
Produkcja wyrobów chemicznych	1505,5	1006,0	1320,6	501,7	507,3	513,3
Produkcja wyrobów gumowych i z tworzyw sztucznych	481,0	1054,3	788,2	123,0	288,9	259,0
Produkcja wyrobów z surowców niemetalicznych pozostałych	428,5	1394,3	1318,8	165,9	422,7	357,4
Produkcja metali	919,5	-1304,6	-1053,0	416,0	99,6	59,9
Produkcja wyrobów z metali	373,8	598,7	432,6	125,6	253,3	221,7
Produkcja maszyn i urządzeń	310,9	- 255,4	- 229,0	206,5	253,2	229,0
Produkcja maszyn biurowych i komputerów	51,0	58,3	11,6	8,2	21,0	26,9
Produkcja maszyn i aparatury elektrycznej	393,7	645,8	521,9	138,2	239,3	163,0
Produkcja sprzętu i urządzeń radiowych, telewizyjnych i telekomunikacyjnych	- 41,1	460,0	286,0	13,9	170,5	115,6
Produkcja instrumentów medycznych, precyzyjnych i optycznych, zegarów i zegarków	133,6	181,6	58,0	34,9	91,9	59,5
Produkcja pojazdów mechanicznych, przyczep i naczep	152,4	- 771,1	-1313,9	71,4	139,6	132,2
Produkcja pozostałego sprzętu transportowego	3,5	- 47,2	- 111,8	49,8	84,2	62,2
Produkcja mebli, pozostała działalność produkcyjna	135,3	552,9	338,5	64,2	164,4	130,7
Zagospodarowanie odpadów	31,5	34,0	22,3	9,6	16,5	19,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych zawartych w: [5; 6; 7].

Tabela 5. Struktura działowa obciążeń z tytułu podatku dochodowego w „przetwórstwie przemysłowym” w Polsce

Wyszczególnienie	1995	1999	2000
Razem działy przetwórstwa przemysłowego	100,0%	100,0%	100,0%
Produkcja artykułów spożywczych i napojów	16,8%	16,2%	18,1%
Produkcja wyrobów tytoniowych	2,4%	4,6%	2,5%
Włókiennictwo	2,5%	2,0%	2,4%
Produkcja odzieży i wyrobów futrzarskich	1,7%	2,3%	1,6%
Produkcja skór wyprawionych i wyrobów z nich	1,1%	0,7%	0,4%
Produkcja drewna i wyrobów z drewna oraz ze słomy i wikliny	1,7%	2,0%	2,7%
Produkcja masy włóknistej oraz papieru	3,6%	1,0%	2,5%
Działalność wydawnicza, poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji	2,4%	6,7%	7,4%
Produkcja koksu i produktów rafinacji ropy naftowej	10,8%	5,4%	8,4%
Produkcja wyrobów chemicznych	14,8%	10,9%	11,8%
Produkcja wyrobów gumowych i z tworzyw sztucznych	3,6%	6,2%	5,9%
Produkcja wyrobów z surowców niemetalicznych pozostałych	4,9%	9,1%	8,2%
Produkcja metali	12,3%	2,1%	1,4%
Produkcja wyrobów z metali	3,7%	5,4%	5,1%
Produkcja maszyn i urządzeń	6,1%	5,4%	5,3%
Produkcja maszyn biurowych i komputerów	0,2%	0,5%	0,6%
Produkcja maszyn i aparatury elektrycznej	4,1%	5,1%	3,7%
Produkcja sprzętu i urządzeń radiowych, telewizyjnych i telekomunikacyjnych	0,4%	3,7%	2,7%
Produkcja instrumentów medycznych, precyzyjnych i optycznych, zegarów i zegarków	1,0%	2,0%	1,4%
Produkcja pojazdów mechanicznych, przyczep i naczep	2,1%	3,0%	3,0%
Produkcja pozostałego sprzętu transportowego	1,5%	1,8%	1,4%
Produkcja mebli, pozostała działalność produkcyjna	1,9%	3,5%	3,0%
Zagospodarowanie odpadów	0,3%	0,4%	0,5%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych zawartych w: [5, 6, 7].

Tabela 6. Dynamika obciążeń z tytułu podatku dochodowego w poszczególnych działach przetwórstwa przemysłowego w Polsce

Wyszczególnienie	1999/1995	2000/1995	2000/1999
Razem działy przetwórstwa przemysłowego	137,7%	128,8%	93,5%
Produkcja artykułów spożywczych i napojów	133,1%	139,0%	104,4%
Produkcja wyrobów tytoniowych	262,5%	131,9%	50,3%
Włókiennictwo	107,2%	122,4%	114,2%
Produkcja odzieży i wyrobów futrzarskich	188,5%	124,7%	66,1%
Produkcja skór wyprawionych i wyrobów z nich	84,7%	50,4%	59,5%
Produkcja drewna i wyrobów z drewna oraz ze słomy i wikliny	164,8%	205,8%	124,9%
Produkcja masy włóknistej oraz papieru	40,0%	90,2%	225,3%

Tabela 6. cd.

Działalność wydawnicza, poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji	376,9%	393,2%	104,3%
Produkcja koksu i produktów rafinacji ropy naftowej	69,3%	100,1%	144,3%
Produkcja wyrobów chemicznych	101,1%	102,3%	101,2%
Produkcja wyrobów gumowych i z tworzyw sztucznych	234,9%	210,6%	89,7%
Produkcja wyrobów z surowców niemetalicznych pozostałych	254,8%	215,4%	84,6%
Produkcja metali	23,9%	14,4%	60,1%
Produkcja wyrobów z metali	201,7%	176,5%	87,5%
Produkcja maszyn i urządzeń	122,6%	110,9%	90,4%
Produkcja maszyn biurowych i komputerów	256,1%	328,0%	128,1%
Produkcja maszyn i aparatury elektrycznej	173,2%	117,9%	68,1%
Produkcja sprzętu i urządzeń radiowych, telewizyjnych i telekomunikacyjnych	1226,6%	831,7%	67,8%
Produkcja instrumentów medycznych, precyzyjnych i optycznych, zegarów i zegarków	263,3%	170,5%	64,7%
Produkcja pojazdów mechanicznych, przyczep i naczep	195,5%	185,2%	94,7%
Produkcja pozostałego sprzętu transportowego	169,1%	124,9%	73,9%
Produkcja mebli, pozostała działalność produkcyjna	256,1%	203,6%	79,5%
Zagospodarowanie odpadów	171,9%	204,2%	118,8%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych zawartych w: [5. 6. 7].

4. WNIOSKI KOŃCOWE

1. W analizowanych latach zaobserwowano średnioterminowe (w stosunku do 1995 r.) zmniejszenie wyniku finansowego brutto wypracowanego przez przedsiębiorstwa działające w Polsce. Towarzyszył temu wzrost ich obciążeń podatkowych. Zdaniem autora, w powiązaniu z innymi faktami gospodarczymi, jest to przesłanką potwierdzającą ogólną tendencję spadkową rentowności podmiotów gospodarczych przy jednoczesnym znacznym zwiększeniu efektywności gospodarowania niektórych z nich. Weryfikacja tego stwierdzenia wymaga dalszych badań.
2. Tendencje średnio- i krótkoterminowe w kształtowaniu się obciążeń wyniku finansowego z tytułu podatku dochodowego (w badanym okresie) nie zawsze były zbieżne.
3. W analizowanym okresie występowały znaczne rozbieżności udziału poszczególnych sekcji (i działów) w całkowitej wartości obciążeń z tytułu podatku dochodowego.
4. Możliwe jest jednoznaczne określenie branż „wiodących” pod względem wartości obciążeń wyniku finansowego brutto z tytułu podatku dochodowego.

LITERATURA

1. Bień W., *Czytanie bilansu przedsiębiorstwa (dla menedżerów)*, FINANS-SERWIS, Warszawa 2001.
2. Bień W., *Zarządzanie finansami przedsiębiorstw*, Difin, Warszawa 1999.
3. „Biuletyn statystyczny województwa podlaskiego”, nr 11, Wojewódzki Urząd Statystyczny w Białymstoku, Białystok 2001.
4. Leszczyński Z., Skowronek-Mielczarek A., *Analiza ekonomiczno-finansowa firmy*, Difin, Warszawa 2000.
5. Rocznik statystyczny 1995, Główny Urząd Statystyczny, Warszawa 1995.
6. Rocznik statystyczny 2000, Główny Urząd Statystyczny, Warszawa 2000.
7. Rocznik statystyczny 2001, Główny Urząd Statystyczny, Warszawa 2001.
8. www.mofnet.pl oficjalna strona internetowa polskiego Ministerstwa Finansów.